

Bijlage 1 Verslag internetconsultatie voor publicatie op internetconsultatie.nl

Van 21 december 2017 tot en met 12 januari 2018 is een conceptversie van het wetsvoorstel verlaagd wettelijk collegegeld - tegelijkertijd met het ontwerpbesluit - openbaar gemaakt voor internetconsultatie. Belangstellenden konden hun reactie geven op de conceptwet en de memorie van toelichting en het ontwerpbesluit en de nota van toelichting. De internetconsultatie heeft in totaal 96 reacties opgeleverd. Zowel burgers als instellingen en studentenbonden hebben gereageerd op het voorstel. Op hoofdlijnen zijn de reacties onder te verdelen in een viertal categorieën. Deze worden hieronder besproken. Omdat uit de reacties verder naar voren kwam dat er nog vragen bestaan over de voorgenomen hoogte van het collegegeld voor de verschillende soorten opleidingen, is onderstaande tabel ter verduidelijking opgenomen in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Hiermee worden de voorgestelde bedragen verlaagd wettelijk collegegeld voor studiejaar 2018-2019 schematisch weergegeven; ze moeten gaan gelden voor het eerste jaar van alle studenten (nieuw in het hoger onderwijs per 2018-2019) en voor een extra jaar voor die studenten, wanneer ze kiezen voor een lerarenopleiding.

Bedragen verlaagd wettelijk collegegeld studiejaar 2018-2019		
<i>soort opleiding</i>	<i>vastgesteld in/door</i>	<i>(maximum)bedrag</i>
voltijds: bachelor of associate degree	UWHW 2008	• €1.030
deeltijds of duaal: bachelor of associate degree	instellingsbestuur, minimum en maximum in UWHW 2008	• 50% van het reguliere bedrag • minimaal €613 • maximaal €1.030
kleinschalig en intensief: bachelor of associate degree	instellingsbestuur maximum in UWHW 2008	• 50% van het reguliere bedrag • maximaal €5.150
Open Universiteit: reguliere bachelorstudent	instellingsbestuur minimum en maximum in UWHW 2008	• 50% van het reguliere bedrag • minimaal €17 per studiepunt • maximaal €34 per studiepunt
Open Universiteit: bachelorstudent met inkomen < 110% minimumloon	instellingsbestuur	• 50% van het reguliere bedrag

1. Aanmoedigende reacties

Ten eerste zijn er verschillende aanmoedigende reacties binnengekomen. Vooral aankomend studenten zijn positief over de maatregel.

2. Noodzaak en doelmatigheid

Ten tweede zijn er opmerkingen gemaakt over de noodzaak en de doelmatigheid van het voorstel. Daarbij zijn ook alternatieven voorgesteld, zoals verruiming dan wel verhoging van de aanvullende beurs binnen de studiefinanciering. De regering heeft ervoor gekozen het collegegeld te halveren voor nieuwe eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs en een extra jaar halvering voor studenten die kiezen voor een lerarenopleiding. Het doel van de halvering van het collegegeld is enerzijds de drempel om te gaan studeren voor alle studenten te verlagen en anderzijds het stimuleren van studenten om te kiezen voor een lerarenopleiding. Een wijziging binnen het studiefinancieringsstelsel, zoals de verhoging van de aanvullende beurs, zou alleen voor een specifieke doelgroep de drempel om te gaan studeren verlagen en draagt daarnaast niet bij aan de bestrijding van het lerarentekort.

3. Afbakening van de doelgroep

Verder zijn er reacties ontvangen waarin kritiek wordt geuit op het voorstel om alleen studenten die voor het eerst beginnen aan een opleiding in het hoger onderwijs in aanmerking te laten komen voor de halvering van het collegegeld. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht gevraagd voor de groep studenten die valt onder de Wet studievoorschot hoger onderwijs (studenten die gestart zijn

in de studiejaren 2015-2016, 2016-2017 en 2017-2018). Voor alle studenten die al voor invoering van het voorstel tot halvering van het collegegeld zijn begonnen aan een opleiding in het hoger onderwijs, geldt dat de drempel niet meer verlaagd hoeft te worden. Dit is de reden waarom huidige studenten naar het oordeel van de regering niet in aanmerking hoeven te komen voor de halvering van het collegegeld. Dat geldt ook voor de studenten die vallen onder de Wet studievoorschot hoger onderwijs. Anders dan sommigen in reactie op de internetconsultatie stellen, hebben studenten die zijn begonnen met studeren in de genoemde studiejaren wel degelijk ook baat bij de investeringen in het hoger onderwijs die mogelijk zijn geworden dankzij de invoering van het studievoorschot. Instellingen hebben voorinvesteringen gedaan en deze studenten krijgen bij afstuderen een voucher van €2.000. Deze voucher kunnen ze tussen de 5 tot 10 jaar na hun afstuderen gebruiken om nogmaals scholing te volgen. Bovendien is de kwaliteit van het hoger onderwijs in de afgelopen jaren onverminderd hoog geweest. In reactie op opmerkingen over de grondwettelijkheid van het voorstel, is een paragraaf aan de memorie van toelichting toegevoegd waarin wordt ingegaan op het (grond)wettelijk kader en internationaal recht.

4. Uitvoerbaarheid en haalbaarheid

Ten slotte hebben de instellingen opmerkingen gemaakt over de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van het voorstel. Dit valt uiteen in een aantal subcategorieën.

a. Een aantal instellingen vraagt aandacht voor de tijdige invoering van de maatregel. Om de maatregel per studiejaar 2018-2019 te kunnen invoeren zijn wijzigingen in de gehele onderwijsketen nodig, waaronder bij de instellingen. Op basis van de impactanalyse is gekozen voor een directe aanpassing in het huidige werkproces per studiejaar 2018-2019. Deze aanpassingen worden technisch haalbaar geacht door alle partijen in de keten. Uit de reacties in de internetconsultatie blijkt echter dat een aantal individuele instellingen zich er wel zorgen over maakt.

b. Daarnaast geven instellingen aan dat de voorgestelde aanspraak van studenten gedurende een aaneengesloten periode van 12 maanden, tot problemen in de uitvoering kan leiden. Dit geldt in het geval van studenten die op een ander moment dan per 1 september (start studiejaar) instromen. Deze studenten krijgen volgens het voorstel eerst een aanspraak op verlaagd wettelijk collegegeld voor het aantal maanden dat het lopende studiejaar nog duurt. Vanaf september van het daaropvolgende studiejaar krijgen zij dan nog aanspraak op verlaagd collegegeld voor het resterende aantal maanden. De rest van dat studiejaar betalen zij vervolgens het reguliere bedrag. Instellingen baseren hun beslissing over de hoogte van het collegegeld met name op de indicatie soort collegegeld (ISC) die de instellingen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) ontvangen. De ISC die DUO afgeeft geldt voor het lopende studiejaar en loopt dus vanaf het moment van inschrijven tot het einde van het studiejaar. Dit betekent dat instellingen voor studenten die tussentijds instromen, in het nieuwe daaropvolgende studiejaar deels zelf moeten bijhouden hoe lang er nog recht bestaat op verlaagd collegegeld. Het is voor studiejaar 2018-2019 niet mogelijk de geautomatiseerde processen in de gehele keten zo in te richten dat de instellingen ook voor het nieuwe studiejaar (2019-2020) de juiste ISC krijgen van DUO en kunnen verwerken. Dit speelt voor het eerst in studiejaar 2019-2020. DUO zal samen met de ketenpartners in het komende jaar de mogelijkheden verkennen om dit proces efficiënter in te richten waarmee zo min mogelijk uitvoeringslasten bij de instellingen belanden.

c. Verder voorzien instellingen een toename van het aantal bezwaar- en beroepzaken. Enkele instellingen stellen voor de afhandeling hiervan door DUO te laten doen. De ISC die DUO afgeeft aan de instellingen is echter geen besluit (geen beslissing gericht op rechtsgevolg), maar een dienstverlening van DUO aan de instellingen. Het is uiteindelijk aan de instelling om de juiste hoogte van het collegegeld vast te stellen. Studenten die het daarmee oneens zijn zullen daartegen bij de instelling bezwaar moeten maken. Het is dan ook niet mogelijk de afhandeling van bezwaar- en beroep bij DUO onder te brengen. Wel is het – ook ter voorkoming van bezwaarschriften – van belang om (aankomend) studenten goed te informeren over de aanspraak op verlaagd collegegeld. Daartoe zal door OCW een communicatieplan worden opgesteld.

d. Ook wordt door de instellingen aangegeven dat niet duidelijk is op welke wijze instellingen worden gecompenseerd voor de halvering van het collegegeld. Over de verdeling van de compensatie van de collegegelddderving tussen hbo en wo worden afspraken gemaakt met de Vereniging van Universiteiten (VSNU) en de Vereniging Hogescholen (VH). Tevens worden over de methode van compensatie via de bekostiging ook nadere afspraken gemaakt met de VSNU en VH. Het voorstel is om dat op basis van de geldende parameters te doen, waardoor op dat punt geen wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 is opgenomen. De varianten die thans worden besproken vergen geen van allen een wijziging van de WHW of het UWHW 2008, waardoor die uitwerking niet is opgenomen in het onderhavige wetsvoorstel.

e. De Open Universiteit (OU) vraagt ten slotte te regelen dat eerstejaarsstudenten aan de OU voor de eerste 60 studiepunten aanspraak krijgen op halvering van het collegegeld in plaats van gedurende een periode van 12 aaneengesloten maanden. Studenten aan de OU schrijven zich in per onderwijseenheid van bijvoorbeeld 5 of 10 studiepunten. Doorgaans volgen zij in het eerste jaar minder dan 60 studiepunten. De regering kiest ervoor om alle eerstejaarsstudenten gedurende een periode van 12 maanden aanspraak te geven op een halvering van het collegegeld. Dat geldt zowel voor studenten die een studie in voltijd doen als in deeltijd of dual. Aangezien er geen juridisch relevant verschil is tussen deeltijdstudenten aan de OU en deeltijdstudenten elders wordt voor studenten aan de OU hier niet van afgeweken.